

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Č. j. ČŠIT-2237/11-T

Název právnické osoby **Střední odborná škola waldorfská, Ostrava,**
vykonávající činnost školy: **příspěvková organizace**

Sídlo: **Klicperova 504/8, 709 00 Ostrava**

IČ: **70 947 911**

Identifikátor: **650 024 966**

Právní forma: **příspěvková organizace**

Zastoupená: **Mgr. Břetislavem Kožušníkem, ředitelem školy**

Zřizovatel: **Moravskoslezský kraj**

Místo inspekční činnosti: **Klicperova 504/8, 709 00 Ostrava**

Termín inspekční činnosti: **8. – 11. listopad 2011**

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného střední školou podle příslušných vzdělávacích programů v souladu s ustanovením § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Hodnocení naplnění vzdělávacích programů střední školy, soulad školního vzdělávacího programu střední školy s právními předpisy a příslušným rámcovým vzdělávacím programem podle ustanovení § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Cíle inspekční činnosti:

- zhodnotit podmínky, průběh a výsledky vzdělávání ve střední škole podle realizovaných vzdělávacích programů,
- zhodnotit naplnění vzdělávacích programů střední školy, soulad školního vzdělávacího programu střední školy s právními předpisy a příslušným rámcovým vzdělávacím programem.

Aktuální stav školy

Zřizovatelem Střední odborné školy waldorfské, Ostrava, příspěvkové organizace, (dále jen škola) je Moravskoslezský kraj. Právnícká osoba vykonává činnost střední školy s nejvyšším povoleným počtem 120 žáků. Ve školním roce 2011/2012 se ve škole vyučuje dobíhající čtyřletý denní obor vzdělání 78-42-M/004 Waldorfské lyceum ve 2. – 4. ročníku, v 1. roč. se vyučuje obor vzdělání 78-42-M/06 Kombinované lyceum, ve kterém vzdělávání probíhá dle školního vzdělávacího programu (dále jen ŠVP).

K termínu inspekce navštěvovalo školu 118 žáků, což představuje 98,3 % stanoveného nejvyššího povoleného počtu. Ve srovnání statistických údajů se školními roky 2008/2009 (107 žáků) a 2009/2010 (114 žáků) se jedná o mírný nárůst. V tomto roce škola vykazuje šest žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, jedná se o pokles za sledované období.

Škola působí v prostorách Střední zdravotnické školy a Vyšší odborné školy zdravotnické, Ostrava, příspěvkové organizace, na Klicperově ulici 504/8 v Ostravě-Mariánských Horách. Pro výuku tělesné výchovy využívá tělocvičnu uvedené zdravotnické školy a tělocvičnu TJ Mittal na Varenské ulici. Stravování žáků i pracovníků střední školy je zajištěno v jídelně Základní školy Ostrava-Mariánské Hory, Gen. Janka 1208.

Ve škole se vzdělávají žáci z celého Moravskoslezského kraje, z nich v průměru 20 % představují absolventi základní školy waldorfské.

V době od minulé inspekční činnosti došlo ke změně místa poskytovaného vzdělávání, nabízí vzdělávání dle ŠVP a došlo ke zlepšení stavu kvalifikovanosti pedagogického sboru. Přetrvávají problémy v oblasti nedostatku prostorových podmínek. Škola disponuje pouze čtyřmi běžnými třídami, odbornou učebnou výpočetní techniky, jazykovou učebnou a společně se zdravotnickou školou využívají laboratoř chemie a učebnu estetické výchovy. Pro výuku tělesné výchovy jsou nutné přesuny do vzdálenějších tělocvičen a na venkovní sportovní areály. Rozdílná organizace výuky waldorfské a zdravotnické školy způsobuje obtíže ve využívání společných prostor např. při relaxaci žáků. Také zázemí pro pedagogy a administrativu školy je značně stísněné.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání v základní škole ve vztahu ke vzdělávacím programům

Škola informuje o své vzdělávací nabídce, postupu při přijímání ke vzdělávání a o své činnosti prostřednictvím webových stránek školy, tisku a regionální akce „Učeň, středoškolák, vysokoškolák“. Pořádá besedy pro žáky Základní školy waldorfské Ostrava i dny otevřených dveří. Tyto způsoby prezentace jsou dostupné všem zákonným zástupcům a žákům.

Ve škole je vytvořen školní poradenský tým (dále ŠPT), který pracuje ve složení výchovný poradce, školní metodik prevence rizikového chování a třídní učitel. ŠPT má zpracovanou

koncepti a pružně reaguje na potřeby žáků, rodičů i učitelů. Cílem poradenského a konzultačního servisu je mimo jiné individuální přístup k žákům při řešení komplexní škály problémů (osobnostního vývoje, osobních problémů, školních neúspěchů, vztahových problémů apod.) a pomoc žákům nebo jejich zákonným zástupcům. Školní preventivní strategie vychází z místních podmínek a podléhá každoročnímu vyhodnocování. Na jejím plnění se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci.

Škola vytváří podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP), přihlíží k jejich potřebám. Integruje řečově, sluchově a tělesně postižené žáky a žáky s poruchami učení. Žádný z nich se nevzdělává podle individuálního vzdělávacího plánu. Všichni žáci mají možnost využívat konzultačních hodin zástupkyně ředitele a metodika prevence rizikového chování, v případě ostatních učitelů po vzájemné dohodě. Škola zohledňuje vnější prostředí (sociální, regionální), reálné podmínky a možnosti, které mohou ovlivnit úspěšnost žáků ve vzdělávání.

Metodik prevence rizikového chování zpracoval dokumenty *Školní preventivní strategie 2009/2013* a *Minimální preventivní program na rok 2011/2012*, jehož součástí je *Program proti šikanování*. Koordinuje a realizuje programy pro žáky, rodiče a pedagogické pracovníky, monitoruje žáky s rizikovým chováním, zaměřuje se na zachycení varovných signálů souvisejících s problematikou sociálně patologických jevů. Témata prevence prolínají jednotlivými předměty. V rámci preventivních programů nabízí škola žákům volnočasové aktivity (kroužek dramatický a hudební), besedy a akce zaměřené na bezpečnost a zdravý způsob života. V prostorách budovy školy je umístěna schránka důvěry.

Ve školním roce 2011/2012 probíhá ve škole od 1. ročníku vzdělávání podle ŠVP s motivačním názvem „Waldorfské lyceum“. Škola zajišťuje povinné vzdělávací předměty a sleduje přínos vzdělávacích oblastí k rozvoji klíčových dovedností. Z disponibilní časové dotace byly posíleny tyto vzdělávací oblasti a obsahové okruhy: Cizí jazyk I. (o 3 hod.), Společenskovední vzdělávání (5), Přírodovědné vzdělávání (11), Matematické vzdělávání (3), Estetické vzdělávání (12) a Maturitní seminář (2). Ve 2. až 4. ročníku je vyučován obor vzdělávání 78-42-M/004 Waldorfské lyceum, schválený MŠMT ČR s platností od 1. 9. 2001. Učební plány i rozvrh vyučovacích hodin (předmětů vyučovaných v jednotlivých epochách) jednotlivých tříd jsou při přepočtu v souladu s uvedenými učebními dokumenty. Každoročně škola organizuje adaptační kurz, zeměměřičský kurz, ročníkovou divadelní hru a jednou za dva roky lyžařský kurz.

V průběhu inspekční činnosti byla hospitována výuka chemie, matematiky, dějepisu, německého, anglického a českého jazyka. Ve sledovaných hodinách učitelé uplatňovali hlavně formy frontální výuky a metody vysvětlování a rozhovoru. Nové učivo prezentovali tak, aby poznatky a souvislosti žáci objevovali podle svých možností sami. Někteří žáci se aktivně zapojovali do vyučování, otevřeně komunikovali s učiteli i mezi sebou na úrovni přiměřené jejich věku. Hodnocení se vyskytlo pouze ojediněle. Aplikované formy a metody vycházející z principů waldorfské pedagogiky, jimiž je prochnut život celé školy, byly funkční a efektivní. Ve všech zhlédnutých hodinách vytvořili vyučující žákům dostatečný prostor pro prezentaci jejich postojů a názorů. Pracovní klima bylo příznivé.

Kompetence žáků vyučující rozvíjejí jejich zapojením do aktivit v oblasti environmentální výchovy („Den Země“, třídění odpadu), v oblasti multikulturní výchovy (spolupráce s waldorfskými školami v Rakousku, Německu, Belgii a Finsku), v soutěžích a aktivitách, které podporují jejich osobnostní rozvoj. Žáci navštěvují divadelní představení, koncerty a zúčastňují se exkurzí.

Výsledky vzdělávání žáků pedagogický sbor pravidelně hodnotí a analyzuje na jednáních pedagogické rady. Každotýdenní setkání učitelů – Kolegium, slouží k zajištění

organizačního zabezpečení vzdělávání, ke studiu materiálů waldorfské pedagogiky a k jejich aplikaci do výuky. Posledním blokem je část pedagogická, která je zaměřena na řešení aktuálních pedagogických záležitostí školy. Vedení školy sleduje míru úspěšnosti žáků po celou dobu jejich školní docházky. Hodnocení žáků je prováděno průběžně v rámci epochálního vyučování s větším důrazem na celkové shrnutí a opakování. Je slovní, pro přehlednost je doplněno o hodnocení klasifikačním stupněm. Řídí se pravidly pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků. Někteří žáci si vedou po celou dobu vzdělávání svá portfolia, která slouží jako podklad pro jejich hodnocení. Při mezinárodních projektech je jedním z výstupů získaný žakovský Europass. Úroveň dosažení klíčových kompetencí žáků sleduje vedení školy při hospitacích ve vyučovacích hodinách i při pořádaných akcích. Komplexní zjišťování výsledků vzdělávání žáků, absolvujících vzdělávání dle ŠVP, se připravuje. Ve sledovaném období se počet neprospívajících žáků pohybuje kolem 3 %. Problémem zůstává vyšší míra absence žáků včetně absence neomluvené. Škola v této oblasti přijala opatření ve formě restrikcí stanovených v doplněném školním řádu i v pravidlech pro hodnocení.

Škola si v uplynulém období ověřovala dosahování úrovně klíčových kompetencí formou spolupráce s Metodickým a evaluačním centrem Ostrava (v rámci hodnocení v rámci projektu Kvalita 2010 a 2011).

Ve výročních zprávách o činnosti školy jsou uvedeny přehledné údaje o následném vzdělávání absolventů ve vyšších a vysokých školách.

Hodnocení předpokladů základní školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Při přijímání ke vzdělávání postupuje škola podle platných právních předpisů, respektuje zásadu rovného přístupu. Vzdělávací nabídka odpovídá podmínkám zařazení školy do školského rejstříku.

Škola vede povinnou dokumentaci v souladu s požadavky školského zákona. Platná zřizovací listina i platný zápis do školského rejstříku jsou v souladu se skutečností. Výroční zprávy jsou v požadované struktuře a podávají objektivní informace o činnosti školy. Poslední zprávy o vlastním hodnocení školy jsou zpracovány za období školních roků 2009/2010 a 2010/2011. Při přípravě vlastního hodnocení prováděla škola pohovory s žáky a využila testování žáků v rámci projektu „Kvalita“. Jeho výsledky slouží jako východisko pro plánování dalšího rozvoje školy.

Evidence žáků (školní matrika) je vedena v elektronické i písemné podobě. Školní řád a pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků jsou v souladu s požadavky příslušných právních předpisů. Učitelé poučují žáky o obsahu školního řádu, bezpečném chování, rizicích a možnostech úrazu ve škole, při akcích školy i mimo ni. Žáci a zaměstnanci jsou s těmito dokumenty prokazatelně seznámeni, zákonní zástupci jsou informováni prostřednictvím třídních schůzek. Počet úrazů v posledních třech školních letech klesl na nulu.

ŠVP s motivačním názvem Waldorfské lyceum je platný od 1. 9. 2011 počínaje prvním ročníkem. Vyhovuje požadavkům školského zákona a zásadám rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání 78-48-M/06 Kombinované lyceum (na obsahové části tohoto RVP se aktivně podíleli zaměstnanci školy). ŠVP vychází z principů waldorfské pedagogiky. Počínaje třetím ročníkem mají žáci možnost volby humanitní nebo technické specializace s doplněním o učební praxi formou projektových kurzů a praktik. Vzdělávací program je k dispozici na přístupném místě ve škole.

Výuku povinných a výběrových předmětů i volitelných specializací ve škole zajišťuje čtrnáct učitelů, z nichž jen jeden nesplňuje podmínky odborné kvalifikace (v současné době studuje příslušný obor pro doplnění své kvalifikace). Vyučující cizích jazyků získali své vzdělání příslušným odborným studiem cizího jazyka. Věkové složení je optimální, převažují učitelé s kratší a střednědobou praxí. Pedagogický sbor se stabilizoval. Ředitel školy byl jmenován do funkce na základě konkurzního řízení. Splňuje požadavky na výkon funkce, absolvoval studium pro ředitele škol a školských zařízení.

Složení pedagogického sboru umožňuje plnit cíle vzdělávacích programů. Vedení školy věnuje pozornost dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP), které probíhá plánovitě a odpovídá potřebám školy. Zaměřuje se především na vzdělávání v oblasti waldorfské pedagogiky, na přípravu specialistů pro státní maturitní zkoušku, na rozvoj komunikačních dovedností vyučujících cizích jazyků. Pro další profesní růst zaměstnanců jsou vytvářeny vhodné podmínky.

Finanční předpoklady školy byly posuzovány na základě výkonových a ekonomických ukazatelů za roky 2008 až 2010. Škole byly v hodnoceném období přiděleny finanční prostředky ze státního rozpočtu na přímé náklady na vzdělávání a účelové neinvestiční dotace na rozvojové programy. Dále škola hospodařila s příspěvkem na provoz od zřizovatele a jeho účelovými dotacemi poskytnutými na zajištění ICT infrastruktury a stěhování, prostředky z Evropského sociálního fondu na projekty a s prostředky z Nadačního fondu Via Vitae (dále nadační fond), kde přispívají dárcovsky rodiče žáků.

Dotace ze státního rozpočtu činily v hodnoceném období v průměru 74 % z celkových ročních neinvestičních výdajů. Škola je použila především na mzdové výdaje a s nimi spojené zákonné odvody, částečně také na učebnice a učební pomůcky a na další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Účelové neinvestiční dotace ze státního rozpočtu na rozvojové programy, vyhlašované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, škola obdržela ve všech sledovaných letech. Byly to dotace na programy „Zvýšení nenárokových složek platů a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků regionálního školství s ohledem na kvalitu jejich práce“, „Posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků“, „Hustota“ a „Specifika“ a „Pokusné ověřování nové formy a organizace ukončování středního vzdělávání maturitní zkouškou“. Uvedené účelové finanční prostředky byly použity v souladu s cíli programů.

Výdaje na učebnice, učební pomůcky a další vzdělávání pedagogických pracovníků byly také hrazeny z rozpočtu zřizovatele a z nadačního fondu.

Na provozní výdaje zřizovatel poskytoval finanční prostředky v dostačující míře a jejich podíl činil průměrně 20 % z celkových ročních neinvestičních výdajů. Budovu má škola ve výpůjčce.

Kapacita školy byla v přepočtu na kalendářní roky v hodnoceném období využívána v průměru na 94 %.

Finanční zdroje, které měla škola ve sledovaném období k dispozici, byly dostatečné k zabezpečení ŠVP.

Úroveň řízení odpovídá typu střední školy. Ředitel školy plní povinnosti vyplývající z příslušných právních předpisů. V *Organizačním řádu* a v dalších vnitřních normách stanovil kompetence a úkoly zaměstnanců. Jejich dodržování vedení školy monitoruje a vyhodnocuje na pedagogických radách a v rámci kontrolního systému. Vnitřní informační systém celé organizace je funkční. Jeho základem je především každodenní kontakt zaměstnanců. Plánování je koncepční, probíhá pomocí ročních a měsíčních plánů práce. Ve škole nepracují metodické ani předmětové komise. Jednotliví učitelé si vypracovávají tematické plány a strategii jednotlivých vyučovacích předmětů individuálně.

Jejich činnost je koordinována orgánem - Kolegiem učitelů. Kvalita vzdělávacího procesu je sledována průběžnými kontrolami a formou hospitační činnosti. Vnitřní kontrolní systém, informační a komunikační systémy a vlastní hodnocení školy jsou funkční a napomáhají rozvoji školy

Zákonným zástupcům žáků jsou pravidelně poskytovány informace prostřednictvím elektronické matriky (program Bakaláři), zápisem ve studijním průkazu, dále během třídních schůzek a konzultací. Vedení školy spolupracuje se školskou radou, předkládá jí dokumenty k seznámení a ke schválení. Škola dále spolupracuje se Základní školou waldorfskou Ostrava a organizacemi zabývajícími se prevencí negativního chování. Na škole je funkční Waldorfské sdružení Ostrava, které se podílí na organizaci a financování některých akcí pro žáky a rodiče, na nákupu pomůcek a vybavení učeben. Spolupráce s partnery vede k dalšímu zkvalitňování vzdělávacích podmínek školy.

Závěry, celkové hodnocení školy

Škola poskytuje vzdělávání v souladu s platnými učebními dokumenty a v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Dostatečně informuje veřejnost o své nabídce vzdělávání a školských služeb, což se odráží v její naplněnosti.

Organizace vzdělávání vychází z principů waldorfské pedagogiky. Průběh a výsledky vzdělávání škola sleduje a vyhodnocuje. Vypracovaný školní vzdělávací program dává možnost volby zaměření, plně respektuje stanovené zásady pro jeho tvorbu.

Škola zajišťuje podporu žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, minimalizuje rizikové chování žáků především díky koordinaci činností s poradenským týmem. Škola dodržuje zásady rovného přístupu ke vzdělávání.

Hodnoticí, kontrolní, informační a bezpečnostní systémy jsou funkční a zajišťují řádný chod školy. Škola zajišťuje bezpečnost žáků, podporuje jejich zdravý fyzický i psychický vývoj, vyhodnocuje zdravotní a bezpečnostní rizika včetně prevence sociálně patologických jevů.

Pro plnění vzdělávacích cílů je škola standardně materiálně vybavena, nedostatkem je chybějící tělocvična a větší prostorové zázemí.

Finanční zdroje, které měla škola ve sledovaném období k dispozici, byly dostatečné k zabezpečení ŠVP.

Nedostatky drobného formálního charakteru byly odstraněny v průběhu inspekční činnosti.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Husova 17, 746 01 Opava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) s připojením elektronického podpisu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Opavě dne 22. listopadu 2011

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

RNDr. Libor Kubica, školní inspektor	Kubica v. r.
Mgr. Richard Vilášek, školní inspektor	Vilášek v. r.
Mgr. Jan Szotkowski, školní inspektor	Szotkowski v. r.
Bc. Blanka Benčíčová, kontrolní pracovnice	Benčíčová v. r.
Mgr. Jan Zapach, přizvaná osoba	Zapach v. r.

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Ostravě dne 24. listopadu 2011

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Břetislav Kožušník, ředitel školy

Kožušník v. r.

Připomínky ředitele školy

Připomínky nebyly podány.